

Filozofická fakulta Univerzity Pardubice

Katedra historických věd

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Kateřina VEDRALOVÁ

Třicetiletá válka v Kouřimi. Dějiny města do saského vpádu roku 1631

Pardubice 2008, 54 stran + přílohy

Vedoucí práce: PhDr. František Šebek

Tematika urbánních dějin, jež je námětem i posuzované práce Kateřiny Vedralové, zažívá v posledních letech obnovenou vlnu zájmu (viz práce Jaroslava Millera, Petra Černikovského, Jana Kiliána a dalších). Autorka se do tohoto revitalizovaného proudu české historiografie připojuje zkoumanou problematikou, jež má za cíl přiblížit osudy královského města Kouřimi v průběhu prvních třinácti let třicetileté války, zasazených do kontextu širšího dějinného vývoje českých zemí, potažmo středoevropského prostoru. Oporou jí v tom byly archiválie z Archivu města Kouřim v SOA Kolín (především Manuál radní) a z Archivu Národního muzea.

Po stránce tematického vymezení, zvolené struktury práce, jež zachovává klasické chronologické členění, ani po stránce jazykového zpracování (vyjma opakovaných chyb v psaní velkých písmen – Třicetiletá válka apod.) nemám k práci větších výhrad. Pozastavím se však na chvíli u úvodu práce, jež dle mého názoru nesplňuje jednu ze svých základních funkcí, tj. nastínění zvolené metody výzkumu, představení možností a limitů pramenné základny či kritické zhodnocení používané literatury. Právě práce s literaturou se mi jeví na řadě míst textu jako nedostatečná. Kupříkladu informace o obecných událostech třicetileté války, jež tvoří neodmyslitelný rámec studované problematiky, autorka čerpá téměř výhradně jen ze sice základní, ale přesto již poněkud zastaralé práce Josefa Polišenského a z Lívovy edice *Regesta fondu Militare*. Postrádám zde alespoň letmé zhodnocení nejnovější produkce na toto téma (Forbelský, Englund, Fukala, Klučina aj.). Rovněž při výkladu o dopadu konfiskací na město Kouřim (s. 23-25) by mohla autorka alespoň dát najevo, že je obeznámena s významnou prací Tomáše Knoze (KNOZ, Tomáš. *Pobělohorské konfiskace. Moravský průběh, středoevropské souvislosti, obecné aspekty*. Brno, 2006), když už s ní v textu nepracuje. Namísto toho se v poznámkách objevuje opět Polišenský s Lívou. Nerozumím důvodu, proč autorka v pasážích o sesazení Valdštejna z prvního generalátu ignoruje veškerou bohatou „valdštejnskou“ literaturu a odkazuje na obecný úvod k Lívově (opět) edici (s. 45-46), proč při výkladu o Majestátu a Rudolfovi II. nezmiňuje alespoň základní monografie Janáčka a Evanse (s. 7), proč v oddíle o mincovní kaládě namísto specializovaných syntéz (např. Vorel) upozorňuje čtenáře na *Encyklopedii dějin novověku* (s. 29), proč při výkladu o „cestě k defenestraci“ neodkáže na Kiliánovu monografii (KILIÁN, Jan. *11. 12. 1617. Zboření kostela v Hrobu. Na cestě k defenestraci*. Praha, 2008) apod.?

Sympaticky naopak vyznívá snaha uvést zkoumané události v Kouřimi nikoliv izolovaně, ale v kontextu nejdůležitějších dějů středoevropských. Samotný popis (či

rekonstrukce) dějů města v inkriminované době však ve výsledku působí poněkud unyle a deskriptivně. Jakoby autorka z edic, regionální literatury a částečně i z pramenů „vytáhala“ dostupné informace, aby je následně jen mechanicky zřetězila, poskládala za sebe bez zřetelnější snahy o propojení, interpretaci, či formulaci vlastních závěrů a hypotéz. Díky tomu je text na řadě míst přetížen faktografickými detaily, jež v celku nemají místo, či přelidněn jmény jednotlivých aktérů bez bližší identifikace. Rušivě rovněž působí klasické „nálepkování“ a přílišná generalizace, čemuž se autorka občas nevyhne (nedomnívám se například, že by celý „český národ“ čekal, až mu roku 1626 svitne naděje na účinné pokračování boje proti Habsburkům – s. 34, „selské povstání“ (s. 40-41) na mě působí spíše jako přerostlá šarvátka, vyvolaná hospodskými rváči a opilci než jako reakce lidu na konfiskace a rekatolizaci - s. 51), faktografická i terminologická opomenutí (Filip III. nebyl místodržitelem v Nizozemí, nýbrž španělským králem – s. 11, „císařský rychtář“ místo „královský rychtář“ – s. 5) či používání výrazů, jež poněkud zavánějí ideologickou dikcí historiografických děl doby minulé (nový kouřimský katolický děkan byl „cizácký dobrodruh“ – s. 47).

Každou kapitolu doprovází tabulka o pohybu vojsk a zasedání městské rady v popisovaném časovém úseku, což je třeba přičíst ke kladům práce. Škoda jen, že autorka se zjištěnými daty nijak dále nepracuje, nesnaží se informace z tabulek více integrovat do textu, do souvislostí, interpretovat. Jednoznačně pozitivně je třeba hodnotit přílohy, které jsou z hlediska množství, provedení, typové palety a pestrosti přinášných informací nadstandardní.

Má poslední připomínka, domnívám se, že však nejzávažnější, se vztahuje k autorčinu způsobu citace (či necitace) a parafráze textů. Na mnoha místech (viz např. s. 13, pozn. 46, s. 17, pozn. 69, s. 36, pozn. 162 aj.) Kateřina Vedralová sice ocituje použitý zdroj, nicméně doslovně opisuje věty či jejich části, aniž by tyto pasáže uvedla v uvozovkách. V případě, že k vyjádření skutečnosti nepoužije autorka výrazně jiné formulační prostředky než původní autor či pramenný text, aniž by tato pasáž byla graficky odlišena, podle standardních vědeckých pouček nebezpečně balancuje na hraně plagiátorství. Na věci pak nic nemění ani délka převzaté pasáže ani fakt, že byl zdroj uveden v poznámce. Takovýto postup dle mého názoru reprezentuje nekorektní zacházení s informačními zdroji, kterého by se poučený historik neměl v žádném případě dopouštět.

Domnívám se, že vybraná problematika poskytovala více prostoru k formulaci vlastních závěrů, než jaký autorka využila. Nejen z těchto důvodů, ale především vzhledem k výše uvedeným výtkám v čele s velmi svérázným (mírně řečeno) způsobem citace se domnívám, že práce nesplňuje nároky kladené na absolventskou práci. Bohužel, předkládanou bakalářskou práci Kateřiny Vedralové **nedoporučuji** k obhajobě.

V Olomouci dne 25. srpna 2008

Vítězslav Prchal